

113

113 Zemlja kot kroglja

Marjan Divjak

Ko se iz Ljubljane premaknemo proti jugu dovolj daleč v drug kraj, opazimo, da tam Sonce kulminira više na nebu. Dlje ko potujemo proti jugu, večja je srednja višina kulminacij, nihanje deklinacij okrog nje pa ostaja enako. Podobno je pri potovanju proti vzhodu. Dlje ko potujemo, prej po naši prenosni uri kulminira Sonce, a nihanje anomalij okrog tega časa ostaja nespremenjeno. Kdor je potoval po svetu, je opisane pojave gotovo že sam opazil. Razlagamo si jih lahko z geocentričnim modelom. Po njem ima Zemlja obliko krogle. Okrog nje na veliki oddaljenosti kroži Sonce. En obhod naredi v enem dnevu. Hitrost kroženja ni vedno enaka, kar se kaže kot časovna anomalija ...

132 Teden bogov

Tone Špenko

»A ste vi tisti iz tistega filma?« me spozna žičničar. Ja, tisti, zato rineva gor, ko gredo drugi dol. Tokrat ni nobenega oblaka, le tanek krajec Lune plava na modrem nebu. Tokrat ne bo treba letat po planini. Nobene večerne plameneče predstave ne bo. Sonce zaide kmalu potem, ko zapustiva gondolo. Tokrat jo udariva naravnost navzgor čez »Ror«. Četrť ure po sončnem zahodu že zapazim Jupitra. Potem se začno počasi druga za drugo prižigati še zvezde Zimskega šesterokotnika. Brž zakurit in potem pripraviti teleskop. Tokrat ni nič oklevanja. Takoj se spraviva opazovat. Divja noč je pred nama. Luna žari v vsem svojem sijaju. V pepelnati svetlobi najdem nekaj najsvetlejših kraterjev, na osvetljenem delu pa izstopa Valis Rheita in nekoliko niže najdem še krater Vega ...

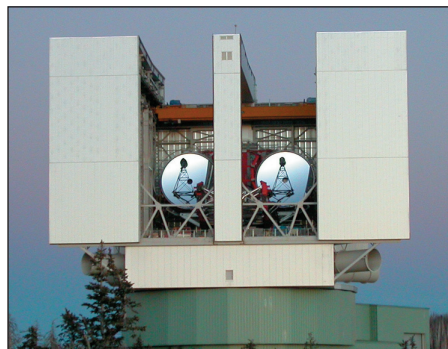
139 Napredni daljnogledi

Janez Mrak

Že pred leti pa so razvili daljnogled, ki ima vgrajen stabilizator slike. Verjetno vsi poznamo digitalne CCD kamere za domačo uporabo s funkcijo, ki ublaži ali skoraj odpravi tresenje naše roke. Tako kot pri video kameri so ta sistem vgradili tudi v binokularje in to z enakim uspehom. Poznamo dva sistema stabilizacije: mehanskega in elektronskega. Na ta način lahko prostoročno opazujemo tudi z 20-kratno povečavo. Poglejmo nekaj najbolj znanih in vodilnih daljnogledov iz te skupine.

132

139

- 101 novice
- 115 iz zgodovine
Vanini – zagret zagovornik
Brunovih idej
- 116 efemeride za april
- 125 amaterji
V tretje gre rado
- 126 Luna
Čas za Luno
- 129 svetlobno onesnaženje
Naravno temne noči pri nas
- 136 srečanja
Messierjev maraton 2011
- 138 sončne ure
Še utrinek o sončni uri na Krku
- 138 sončne ure
Senca vodoravne palice na
navpično ravnino

Slika na naslovnici: Pogled proti severu z Velike planine v noči, ko te bogovi ljubijo (foto: Tone Špenko).